

Registratie-eisen NIKA-Practitioner

Vanaf 2019 mag NIKA alleen uitgevoerd worden door geregistreerde NIKA-Practitioners.

2.1 Registratie-eisen voor het worden van NIKA-Practitioner:

- o Je bent SKJ master psycholoog/pedagoog.
- o Je bent in het bezit van basisaantekening psychodiagnostiek (BAPD) of in opleiding tot post-master psycholoog/pedagoog.
- o Je hebt de basistraining NIKA 'Gehechtheid: diagnostiek en interventie' van de Jeugdzorgacademie gevolgd.
- o Je hebt de NIKA-verdiepingsdag van de Jeugdzorgacademie gevolgd.
- o Je hebt de NIKA-e-learning van de Jeugdzorgacademie afgerond.
- o Je hebt een afgetekend supervisiebeoordelingsformulier van het NIKA-diagnostiek- en -interventieprotocol.
- o Je hebt ten minste 6 NIKA-sessies bij ten minste 3 cliënten uitgevoerd.
- o De tijd tussen het volgen van de basistraining en het afronden van de e-learning en het supervisietraject is maximaal 3 jaar vanaf 2019.

2.2 herregistratie-eisen voor NIKA-Practitioner (nodig elke 3 jaar):

- o Deelname scholingsdag Herregistratie NIKA Practitioner, inclusief voorbereidende opdracht met toetsmoment
- o Je hebt minimaal 10 supervisies of intervisies afgerond met formulier
- o Je hebt minimaal 120 pagina's literatuur gelezen over gehechtheid en trauma

2.3 registratie-eisen voor NIKA-supervisor:

- o Je bent 3 jaar uitvoerend NIKA-Practitioner.
- o Je bent geregistreerd op post-master niveau bij het SKJ/NIP/NVO.
- o Je hebt minimaal 20 NIKA-trajecten zelfstandig uitgevoerd.
- o Sollicitatie voor de functie van NIKA-Supervisor bij NIKA-Nederland.

NIKA-supervisie

De supervisie wordt via zoom of face-to-face gegeven. De supervisor ondersteunt de supervisant tijdens de supervisie in het correct uitvoeren van het NIKA-protocol. NIKA-supervisie wordt gegeven door de daartoe door NIKA-Nederland erkende supervisors.

Voorbereiding van de supervisie

De supervisant heeft de basistraining NIKA gevolgd (Hechting: Diagnostiek en Interventie) en de NIKA e-learning doorlopen. De supervisant bereidt de supervisie voor aan de hand van onderstaand supervisiebeoordelingsformulier en het NIKA scoreformulier. Materiaal wordt van te voren ingeleverd bij de supervisor.

Indien de supervisie niet face-to-face is, levert de supervisant het beeldmateriaal 24 uur van tevoren aan, zodat het tijdig in bezit is t.b.v. de supervisiesessie, de supervisant kan hiervoor een beveiligde link ontvangen van de supervisor.

De interventiesessies hoeven niet aangeleverd te worden, deze kunnen via ZOOM gedeeld worden.

Privacy van de client

De supervisant heeft aan de cliënt toestemming gevraagd voor het gebruik van de beelden in supervisie. De supervisant levert tekstmateriaal geanonimiseerd aan. De supervisor verwijdert na de supervisie het aangeleverde materiaal (beelden en tekst).

Supervisiebeoordelingsformulier NIKA-Practitioner

Dit formulier is bedoeld om te kunnen beoordelen in welke mate de supervisant het NIKA-protocol beheerst. Het formulier bestaat uit een checklist met de benodigde competenties voor de uitvoering van het NIKA-diagnostiek- en -interventie protocol. De checklist is bedoeld om reeds aanwezige kennis en vaardigheden en leerpunten te detecteren. Op basis van deze gerichte feedback kunnen verbeteracties plaatsvinden.

Indien aan alle bij 2.1 genoemde voorwaarden is voldaan wat betreft het NIKA-Diagnostiek- en het -Interventieprotocol, mag de supervisant de titel: NIKA-Practitioner voeren en zelfstandig NIKA-trajecten uitvoeren.

Naam supervisant: _____

Naam supervisor: _____

Supervisiedata: _____

Algemeen

- De supervisant voert NIKA uit op basis van de meest recente versie van het protocol
- De supervisant heeft aandacht voor veiligheid en ketensamenwerking.

Gehechtheidstheorie

De supervisant geeft blijk kennis te hebben van de gehechtheidstheorie die ten grondslag ligt aan NIKA. De supervisant:

- weet wat gehechtheid is, wat de functie is en welke gevolgen een problematische gehechtheid kan hebben
- heeft kennis van kwaliteitsverschillen in gehechtheid en de verschillende gehechtheidspatronen
- heeft kennis welke factoren van invloed zijn op de gehechtheidsrelatie
- heeft kennis welke factoren zorgen voor verandering in het gehechtheidspatroon

NIKA-attitude

De supervisant heeft een adequate attitude. De supervisant:

- geeft ouder het vertrouwen dat de supervisant 'expert' is
- is vriendelijk, zonder de boodschap te verzachten
- gebruikt heldere, concrete taal
- stemt af op (en benoemt) emoties/de beleving van de ouder
- benoemt ook eigen gedachten en vraagt om ontvangstbevestiging
- verdraagt en reguleert heftige gevoelens van de ouder
- geeft de ouder duidelijke kaders t.a.v. doel, duur en inhoud van de interventie
- kent eigen gevoeligheden en is alert op kerngevoeligheden van de ouder

NIKA-Diagnostiek

I. NIKA gehechtheidstrauma interview:

- De supervisant stelt de interviewvragen op de juiste manier
- De supervisant **levert een uitgeschreven verbatim in** van het NIKA gehechtheidstrauma interview met daarin
  - mind-minded opmerkingen juist gearceerd (groen als passend, rood als niet passend of niet bijdragend aan sensitief ouderschap).
  - de juiste DIP dimensie achter schadelijk oudergedrag
  - Per vraag zijn indien van toepassing juiste opmerkingen gemaakt over het mentaliserend vermogen van de ouder, over de emotie regulatie vaardigheden van de ouder, sensitief- en schadelijk oudergedrag, mate van zelfreflectie en de leerervaringen/ kerngevoeligheden van de ouder

De supervisant **levert scoreformulier stap 2 in** met daarin op basis van het interview juiste hypothesen over:

- het vermogen tot mentaliseren/mind-mindedness bij de ouder

- de manier waarop de ouder omgaat met emoties van het kind
- de mate waarin en wijze waarop de ouder sensitief oudergedrag laat zien in de interactie met het kind
- de mate waarin en wijze waarop de ouder verstorend oudergedrag laat zien in de interactie met het kind
- de mate van zelfreflectie en openstaan voor verandering
- leerervaringen van de ouder met mogelijke kernegevoeligheden en opvattingen van de ouder
- wat het kind leert in de interactie met de ouder over zichzelf, anderen en emoties, eventueel in relatie gebracht tot de klachten.

II. Vragenlijst kindsignalen problematische gehechtheid:

De supervisant neemt de vragenlijst kindsignalen problematische gehechtheid op de juiste wijze af:

- Timing en wijze van introductie van de vragenlijst is afgestemd
- Interpretatie van de gegevens uit de gehechtheidsvragenlijst is adequaat

III. Beeldanalyse

De supervisant **levert een beeldopname in met ingevuld scoreformulier stap 4** waaruit blijkt dat de supervisant een juiste beeldanalyse van de ouder/kind kan maken met betrekking tot:

- sensitief en responsief oudergedrag
- de mate van mind-mindedness gedurende de interactie (mentaliserend vermogen)
- emotieregulatie strategieën van de ouder
- de aanwezigheid van schadelijk of verstorend oudergedrag
- de aanwezigheid van veilig gehecht kindgedrag
- de aanwezigheid van stressgerelateerd kindgedrag

IV. Integratief beeld

De supervisant **levert een uitgeschreven integratief beeld in** waaruit blijkt dat de supervisant in staat is om op basis van de diverse onderzoeksmiddelen (intake/vragenlijst/interview/beeldanalyse) een juist integratief beeld op te stellen en aanbevelingen te doen.

- Uit het integratief beeld komt helder naar voren wat het schadelijke patroon in de ouder/kind relatie is, wat de ouder (niet) doet, waar de ouder moeite mee heeft
- Er wordt een relatie gelegd tussen huidige leefomstandigheden en/of (jeugd)ervaringen van de ouder, kernegevoeligheden/opvattingen/verdedigingsmechanismen en schadelijk en verstorend oudergedrag (zie figuur op p.33 en de bijlage)
- Wat het effect is op de ontwikkeling van het kind en/of wat de relatie is tot de klachten van het kind die reden waren voor aanmelding
- Binnen het integratief beeld is er aandacht voor alternatieve hypothesen over de oorzaak van het kindgedrag en/of het oudergedrag.
- Het is uit het integratief beeld duidelijk of de inzet van NIKA nodig is en of er nog aanvullende interventies nodig zijn t.a.v. veiligheid/ herstel van trauma/ risicogestuurde zorg en in welke volgorde de interventies moeten worden ingezet.

V. Punch

De supervisant **levert een uitgeschreven voorbereiding in van de 'punch'** en het verband dat bij de punch wordt gelegd tussen oudergedrag, leerervaringen en effect op het kind (zie bijlage). Hierbij wordt:

- Het juiste beeldfragment geselecteerd om verstorend oudergedrag bespreekbaar te maken
- Heldere boodschap gegeven aan ouder t.a.v. de gehechtheidbehoefte van het kind, het schadelijke oudergedrag, de leerervaringen, opvattingen en kernevoeligheden van de ouder en effect op het kind

NIKA-interventiesessie

De supervisant laat middels een beeldfragment van een NIKA-interventiesessie zien in staat te zijn:

- De 'truitjes'-metafoor op de juiste wijze te bespreken
- Met de ouder concrete en observeerbare ouderdoelen te formuleren en te evalueren
- Een inschatting te maken van het reflectief vermogen van de ouder
- De ouder sensitiever te maken door het aanleren van de eerste vier sterren
- De vijfde ster op de juiste wijze te bespreken met duidelijke en onderbouwde 'punch', waarin verband wordt gelegd tussen eerdere (jeugd-)ervaringen, cognities en verstorend oudergedrag
- De ouder uit te leggen wat het belang van herstellen is en hoe de ouder dit kan doen
- Een opname van het aanleren van de Stappenkaart voor ouders

Verslaglegging

De supervisant levert een NIKA verslag in, waarin helder beschreven staat:

- Reden van aanmelding en doelstelling NIKA
- Welke informatie uit de diagnostiekfase naar voren komt uitmondend in het integratief beeld
- Verloop van de behandeling
- Resultaten van de behandeling: Waarop is de ouder vooruit gegaan, verandering in reflectief vermogen van de ouder, wat is nog verstorend, verandering in kindgedrag
- Een heldere conclusie waarin de resultaten gewogen worden, inclusief het effect hiervan op het kind
- Helder vervolgadvis met daarin aandacht voor terugval en boostersessies

Hierbij verklaar ik dat bovengenoemde supervisant heeft voldaan aan de supervisievoorwaarden die zijn gesteld aan het NIKA-Practitionerschap.

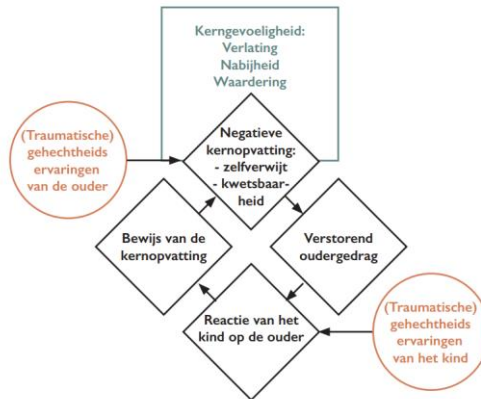
Datum _____

Naam supervisor _____

Handtekening _____

Bijlage 1: Kenmerken van een NIKA integratief beeld

Op basis van de diverse informatiebronnen (dossier/aanmeldingsinformatie; intakegesprek; vragenlijst; interview; beeldanalyse) wordt een integratief beeld geformuleerd waarin het (schadelijke) patroon in de ouder-kind relatie beschreven wordt en begrijpelijk gemaakt vanuit eerdere (leer-) ervaringen van de ouder. Maak gebruik van figuur van p.42:

Vul in:

- Traumatische (gehechtheidservaringen) ouder
- Kerngevoeligheid ouder
- Negatieve kernopvatting ouder
- Verstorend oudergedrag
- Ervaringen kind
- Reactie van het kind op de ouder
- Bewijs van de kernopvatting ouder

Schrijf het integratief beeld

De kern is dat de cirkel wordt gemaakt: hoe leiden ervaringen van de ouder, via kerngevoeligheden en opvattingen naar verstorend oudergedrag? En hoe zorgt de reactie van het kind vervolgens dat het patroon in stand gehouden wordt? Zie ook pagina 33 van het boek.

Zorg ervoor dat duidelijk is hoe het één (bv de kernopvatting) naar het ander leidt (het verstorend oudergedrag).

Het integratief beeld geeft antwoord op de onderstaande vragen:

- Wat is de invloed van de eigen leerervaringen in de jeugd van de ouder/ ervaringen in de vroege ouder-kind relatie (bijv. vroeggeboorte)/ huidige stressoren op het gedrag van de ouder naar het kind toe nu.
- Wat is het schadelijke patroon in de ouder-kind interactie dat als eerste doorbroken moet worden en hoe houdt het patroon zichzelf in stand? Daardoor... daardoor...
- Wat is het effect van het oudergedrag op het gedrag en de ontwikkeling van het kind (bijv. opbouwen van zelfvertrouwen, om leren gaan met stress en emoties, ontwikkeling van autonomie) en leg de relatie met de klachten/ reden van aanmelding.

Bijlage 2. Voorbereiding NIKA punch

1. Bepaal op basis van het integratief beeld welk patroon van het verstorend oudergedrag het eerste afgeleerd moet worden.

Patroon:

2. Bepaal het fragment in de opname dat het schadelijke patroon het beste illustreert

a. Noteer precieze tijdstip waarop kind gehechtheidsbehoefte laat zien, met korte beschrijving:

b. Noteer het precieze tijdstip waarop het verstorend oudergedrag gezien wordt na de gehechtheidsbehoefte van het kind, met korte beschrijving:

3. Uitwerking van de punch. Vul de onderstaande dialoog aan

- a. Kijken naar gehechtheidsbehoefte van kind

Zeg: "We zijn op zoek naar een ouder die opmerkt wat belangrijk is voor zijn of haar kind en weet wat het kind van de ouder nodig heeft en daar passend op reageert. Ik heb een stukje hiervoor geselecteerd, dat ik je graag wil laten zien".

Speel fragment 2a af.

- tijdstip fragment 2a: .....

Vraag: "Wat is hier belangrijk voor je kind?" / "Wat wil/voelt/denkt/ervaart X hier?"

- maak keuze tussen wil/voelt/denkt/ervaart: .....

Vraag: "Wat heeft hij nu van jou nodig (om...)?"

- noteer waar het kind behoefte aan heeft van de ouder:

a. Kijken naar verstorend oudergedrag

Zeg: “We gaan nu kijken wat je doet”.

Speel fragment 2b af

- tijdstip fragment 2b: .....

Vraag: “En wat doe jij hier?”/ “Sluit je aan bij wat je kind nodig heeft?”

- kies een passende formulering

b. Koppel aan het integratief beeld.

Zeg: “Je kind had xx nodig. Maar jij doet xx. Daarmee geef je hem/haar onbedoeld en onbewust de boodschap dat xx. Omdat jij xx hebt meegemaakt, heb jij xx behoefte/geleerd. En daarom doe je xx”

- Wat doet de ouder:
- Boodschap aan het kind:
- Waarom doet de ouder het (begrijpen vanuit integratief beeld):

c. Leren kijken naar het kind

Vraag: “En wat is het effect op X?”

Bereid dit voor, ingeval dat ouder er zelf niet mee komt. Koppel het eventueel aan klacht/aanmeldreden.

Wees duidelijk waarom het oudergedrag schadelijk voor het kind is

- Wat is het effect van het ouder gedrag op het kind (bv. emoties, zelfbeeld, ontwikkeling):

d. Veranderen van oudergedrag

Vraag: "Wat ga je de volgende keer nog beter doen (om...)?".

Bereid tekst voor, ingeval de ouder zelf er niet mee komt

- Waar moet de ouder mee stoppen:
- Wat moet de ouder wel gaan doen:

Samenvatting stappen Punch

1. Kijken naar gehechtheidsbehoefte van kind
2. Kijken naar verstorend oudergedrag
3. Koppeling aan het integratief beeld
4. Leren kijken naar het kind
5. Veranderen van oudergedrag